

Zaměstnávání ve specifických odvětvích II.

I.

Zaměstnávání ve školství.

Zaměstnávání ve specifických odvětvích

13. 2. 2026

Právní rámec

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů
- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálněpedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Obecná vs. zvláštní právní úprava

- Zákoník práce = obecná úprava
- Zákon o pedagogických pracovnících = lex specialis
- Pokud zvláštní úprava něco řeší jinak → má přednost

Pracovní doba pedagogických pracovníků

- Podle § 79 zákoníku práce:
 - Standardně 40 hodin týdně
 - U pedagogických pracovníků se tato doba naplňuje kombinací přímé a nepřímé činnosti

Přímá pedagogická činnost

- Podle § 2 a § 22a zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících:
 - Výuka
 - Přímá výchovná činnost
 - Přímá práce s žáky nebo studenty

Přímá pedagogická činnost

- Rozsah hodin týdně stanoví nařízení vlády č. 75/2005 Sb.
- Například:
 - Učitel 2. stupně ZŠ: typicky 22 hodin týdně
 - Učitel SŠ: zpravidla 21 hodin týdně
 - Vychovatel: 28–30 hodin týdně
- Jde o hodinový rozsah za týden, nikoli o konkrétní denní časy.

Kdo určuje konkrétní časy výuky?

- Konkrétní rozvrh hodin stanoví:
 - Ředitel školy (§ 164 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon)
 - Rozvrh musí respektovat organizaci vyučování
- Časy výuky jsou dány:
 - Školním rozvrhem
 - Typicky mezi cca 7:00–17:00 (dle organizace školy)
- Z právního hlediska přímá pedagogická činnost musí být vykonávána v době stanovené zaměstnavatelem

Nepřímá pedagogická činnost

- Podle § 22a zákona č. 563/2004 Sb.
- Zahrnuje např.:
 - Přípravu na výuku
 - Opravy písemných prací
 - Konzultace
 - Administrativu
- Není právně vázána na konkrétní místo ani přesný čas, pokud zaměstnavatel nestanoví jinak

Součet pracovní doby

Příklad:

- 22 hodin přímé výuky
- 18 hodin nepřímé činnosti
= 40 hodin týdně
- Pouze práce nad 40 hodin týdně = práce přesčas

Přesčas, suplování, dozor

- Pokud učitel odučí nad rámec svého stanoveného rozsahu přímé činnosti:
 - Může jít o práci přesčas
 - Řídí se § 93 zákoníkem práce
- Limit:
 - 150 hodin ročně nařízených
 - Celkový limit 416 hodin ročně

Přesčasy, suplování, dozor

- Povinnost zajistit bezpečnost:
- § 29 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon
- Dozor se zpravidla započítává jako přímá pedagogická činnost (pokud je výkonem pedagogické činnosti dle pracovního zařazení)

A photograph of a classroom scene. A female teacher with long dark hair, wearing a light-colored blazer and pants, stands at the front of the room. She is smiling and pointing towards a green chalkboard. Several students in the foreground have their hands raised, indicating an interactive lesson. The classroom is filled with wooden desks and chairs. The overall atmosphere is bright and positive.

Jak funguje evidence pracovní doby během škol v přírodě?

Školy v přírodě

- Právní základ § 22 zákona č. 561/2004 Sb.
- Povinnost zajistit bezpečnost
- Problém:
 - Fakticky 24hodinový dohled
 - Pracovní doba musí být evidována dle zákoníku práce
- Řešení v praxi:
 - Střídání pedagogů
 - Náhradní volno
 - Evidence přesčasů

Nepedagogičtí pracovníci

- Kdo je to?
- Administrativní pracovníci
- Školník
- IT správce
- Kuchařky

- Nemají rozdělení pracovní doby na přímou a nepřímou

A photograph of a classroom scene. A female teacher with long dark hair, wearing a light-colored blazer and pants, stands at the front of the room. She is smiling and has her arms outstretched towards the students. Several students in the foreground have their hands raised, indicating an interactive or question-and-answer session. The background features a large green chalkboard with some faint writing. The overall atmosphere is bright and positive.

Kdo může učit na základních a středních školách?

Kvalifikační požadavky

- Podle § 3 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
- Nutné:
 - Odborná kvalifikace
 - Bezúhonnost
 - Zdravotní způsobilost

Co znamená odborná kvalifikace?

- Konkrétní požadavky stanoví § 7–22 zákona č. 563/2004 Sb.
- Například:
- Učitel ZŠ na 1. stupni: magisterské vzdělání v oblasti pedagogických věd
- Učitel SŠ odborných předmětů: VŠ vzdělání odpovídajícího zaměření + pedagogická způsobilost
 - Doplnující pedagogické studium v rámci celoživotního vzdělávání → rekvalifikace
 - Rozsah od 20 do 300 hodin

Co znamená odborná kvalifikace?

- Podle § 22 zákona č. 563/2004 Sb.
- Možnost zaměstnat nekvalifikovaného pracovníka při nedostatku kvalifikovaných osob
- Dočasné řešení

Zaměstnávání na vysokých školách

- Podle § 70 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách:
 - Profesor
 - Docent
 - Odborný asistent
 - Asistent
 - Lektor

Zaměstnávání na vysokých školách

- Výuka + věda + publikační činnost
- Akademické svobody (§ 4 zákona č. 111/1998 Sb.)
- Často vyšší autonomie při rozvržení pracovní doby
- Nemají „přímou a nepřímou pedagogickou činnost“ v režimu nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

Zaměstnávání na vysokých školách

- Podle § 70 zákona č. 111/1998 Sb.:
- Akademickým pracovníkem může být osoba s odpovídajícím vzděláním
 - U odborných asistentů zpravidla titul Ph.D.
 - Docent → habilitační řízení
 - Profesor → řízení ke jmenování profesorem
- Není zde jednotná „pedagogická kvalifikace“ jako u ZŠ/SŠ

Rozdíly SŠ a VŠ

Kritérium	ZŠ/SŠ	VŠ
Přímá pedagogická činnost	Ano (NV č. 75/2005 Sb.)	Ne
Přesně stanovený rozsah hodin	Ano	Ne (určuje fakulta)
Povinná pedagogická kvalifikace	Ano	Ne v tak striktní podobě